

Berichtenblad van de heemkundige kring

HET LAND VAN NEVELE

Poeke — Heerlijkheid van Poeke.

I N H O U D

	<u>Blz.</u>
Inhoudsopgave	45
J.L., In Memoriam Arthur Verhoustraete	46-47
+A. VERHOUSTRAETE, Poeke.	48-64
A. BAUWENS, De Heilig-Bloedpro- cessie te Meigem.	65-69
A. MARTENS, Dorpsgebeurtenissen uit vroegere eeuwen	70-77
A. MARTENS, Sterke verhalen uit het Land van Nevele	78-86
J. VANDEVELDE, Streekarchief en -biblioteek	87-89
KRONIEK - Verslagen	90-93
Aankondigingen.	94
Varia	94-96
Pro en Contra	97-98
Ledenlijst.	99-104

+

+

+

De heemkundige kring "Het Land van Nevele" staat open voor iedereen. Nieuwe leden (of "oude" die hun bijdrage voor 1971 nog niet betaald hebben) kunnen hun lidgeld (100 F - gewoon lid, 250 F - steunend lid, 500 F - erelid) storten op P.R. 62.79.81 van "Het Land van Nevele", Vosselarestraat 16, 9840 Landegem. Zij kunnen ook rechtstreeks aan één van de leden van het dagelijks bestuur betalen.

+

+

+

IN MEMORIAM

René Arthur VERHOUSTRAETE (1895-1971)

Op 28 mei overleed te Aalter Arthur VERHOUSTRAETE. Enkele weken geleden belde hij mij op : "Je moet het artikel over Poeke zelf eens komen halen, ik kan nog moeilijk weg". Op onze vergadering in Poeke was hij, zoals bijna altijd, aanwezig. De oudere man met witgrijs haar, die met gedempte stem tussenkwam in de discussie over de heren van Poeke. Hij beloofde me toen een artikel over Poeke. Het zou zijn laatste bijdrage worden voor ons tijdschrift. Van bij de stichting van de heemkundige kring "Het Land van Nevele" beloofde hij zijn medewerking. Hij bezorgde ons tijdschrift enkele bijdragen : "Inventaris van archiefbronnen" (jrg. I, afl. 1-2, blz. 22); "De Popp-kaart" (jrg. 1, afl. 1-2, blz. 29); "De Popp-kaarten" (jrg. 1, afl. 3, blz. 28) en een laatste artikel over "Poeke", dat in dit nummer posthuum verschijnt.

René Arthur VERHOUSTRAETE werd op 17 januari 1895 in Aalter geboren als oudste van achttien kinderen. Hij liep school in Aalter, waar hij uitmuntte door zijn begaafdheid. Na zijn plechtige communie verliet hij voorgoed de school en werd in de zomer van 1907 telegrambesteller in Aalter. Bij het uitbreken van de eerste wereldoorlog belandde hij als telegrafist in Bath (Groot-Brittannië). In 1915 werd hij oorlogsvrijwilliger en geraakte aldus

in het kamp van Auvours bij Le Mans in Frankrijk. Als telegrafist werd hij in 1916 naar het front gestuurd. Daar telegrafisten "onmisbaar" waren, ook na de bevrijding, zwaaide Arthur pas af op 30 september 1919. Tot einde 1924 werkte hij in de door hem opgerichte rekendienst van het telegraafkantoor in Brugge. Einde 1924 werd hij bediende bij de nieuw op te richten Ruiselede-Radio. In 1932 aanvaardde hij zijn overplaatsing naar de Directie-Radio bij de RTT te Brussel. Na een korte periode van ziekte nam hij in 1939 de aangeboden vervroegde oppensioenstelling aan. Op 45-jarige leeftijd kon hij zich helemaal wijden aan zijn wetenschappelijk werk : de heemkunde en de geschiedenis. Met een grote werkkraft en een natuurlijke aanleg voor wetenschappelijk onderzoek heeft hij de archiefstukken van zijn streek uitgeplozen. Heel de geschiedenis van Zuid-West-Meetjesland zat in hem. Een volledige bibliografie van Arthur VERHOUSTRAETE tot begin 1970 werd samengesteld door A. RYSERHOVE (1).

Voor ons, heemkundigen, leeft Arthur VERHOUSTRAETE voort in zijn nagelaten werk.

J.L.

(1) A. RYSERHOVE, Hulde aan Arthur VERHOUSTRAETE bij zijn 75e verjaardag.
Maldegem, 1970.

POEKE (1)

Poeke is een kleine landbouw-gemeente (583 ha - ong. 725 inw.) in de Vlaamse Zandstreek en ligt 11 km ten noordwesten van Deinze. Historisch hoort Poeke zeker niet bij het Land van Nevele, maar het werd toch in het onmiddellijke werkkerrein van de heemkundige kring "Het Land van Nevele" opgenomen wegens zijn huidige binding met de andere gemeenten die deze kring bestudeert en ook omdat de andere gelijkaardige verenigingen uit de streek (Appeltjes van het Meetjesland en K.O.K. Deinze) tot nog toe heel weinig aandacht aan deze nochtans interessante gemeente besteed hebben.

Deze bijdrage is vooral een verkenning van de leenroerige structuur van Poeke. Rond dat thema werden ook enkele gegevens verwerkt over de gemeentenaam, de Poekebeek, de heren en het kasteel van Poeke en de Poekse windmolens.

1. De gemeentenaam Poeke - de Poekebeek

Over de oorsprong en de betekenis van de naam "Poeke" is al heel wat geëtymologiseerd. De veiligste en ook wel meest voor de hand liggende oplossing is die welke C. TAVERNIER voorstelt (2) : het dorp heeft zijn naam ontleend aan de Poekebeek en de beek zelf heeft ter onderscheiding het verklarend element "beek" erbij gekregen. Poeke wordt vanaf de 12de eeuw in geschrijfte vermeld

(a. 1155 Poca, a. 1206 Poka). Vooral doordat nergens anders gelijke of gelijkaardige plaatsnamen aangetroffen worden, blijft de betekenis van "Poeke" ondoorzichtig. Het zou wel eens een Keltische naam kunnen zijn.

De Poekebeek ontspringt in de buurt van Tielt, stroomt door Ruiselede, Poeke, Lotenhulle, Poesele, Nevele (waar zij nu het Schipdonkkanaal kruist), Landegem en Merendree en mondt in Vinderhoute uit in het kanaal Gent-Brugge. Tot in de late middeleeuwen was de Poeke-(beek) eigenlijk een bijriviertje van de Durme, die ten noordwesten van Aalter ontsprong en de bovenloop vormde van de Durme die we nu nog, tussen Daknam en Hamme, als een vrij belangrijke bijrivier van de Schelde kennen. Het graven van verscheidene kanalen (vooral de Sasse Vaart in 1547 en de Brugse Vaart in 1613) heeft de middeleeuwse loop van die rivier echter totaal verstoord. Sedert de late middeleeuwen (tot 1613) werd de bovenloop van de Durme tot Vinderhoute meestal "Hoge Kale" genoemd, maar in de onmiddellijke buurt van die vroegere bovenloop zijn toch nog verscheidene Durme-plaatsnamen te vinden (b.v. Durmen te Merendree). In diezelfde periode is men ook de naam Poeke(beek) gaan vervangen door Kale, Kalene of (in tegenstelling tot Hoge Kale) Nederkale; vooral het stuk tussen Nevele en Vinderhoute wordt nu nog bijna uitsluitend de Kale genoemd (3).

Nu kennen wij de Poekebeek als een minder belangrijke waterloop, maar in het verleden heeft men er herhaaldelijk grootse plannen mee gehad (4). Al in de 14de eeuw wilden de Bruggelingen de bedding van de Poekebeek gedeeltelijk gebruiken voor het graven van een kanaal van Brugge naar de Leie in de buurt van Deinze. Die Brugse graafwerken werden echter in 1379 door een tussenkomst van de Gentse Witte Kaproenen stilgelegd aan de Nieuwendam te Aalter. Meer dan 200 jaar later, in 1585, ondernamen de Bruggelingen een nieuwe poging : ditmaal zouden zij, voor hetzelfde doel, de Poekebeek gebruiken vanaf haar samenvloeiing met de Wantebeek (grens Ruiselede-Lotenhulle) tot de Vinktbrug. De graafwerken werden aangevat aan de Nieuwendam te Aalter en, aan de andere kant, te Gottem, waar het nieuwe kanaal in de Leie zou uitmonden. De Gentenaren konden het werk echter opnieuw laten stilleggen (5) onder het voorwendsel dat de hele zaak eerst nog eens grondig onderzocht moest worden. Gent was toen veruit de machtigste stad in Vlaanderen en zorgde ervoor dat dat (langdurige) onderzoek het volgende resultaat opleverde : in 1613 lieten Albrecht en Isabella een kanaal graven van de Nieuwendam te Aalter naar Gent, en niet meer naar de Leie te Gottem, zoals oorspronkelijk voorzien was ! In 1623 was dat kanaal voltooid (6).

In 1668 werd nog wel eens gepoogd de Poekebeek, die vanaf Nevele al bevaarbaar was, nu ook vanaf Ruiselede

voor de scheepvaart bruikbaar te maken, maar al gauw ging men het hachelijke van die onderneming inzien : in de zomer was het debiet van het riviertje veel te klein. Ook over die bevaarbaarheid van de Kale vanaf Nevele hoeven we ons trouwens niet al te veel voor te stellen : dat zal wel alleen 's winters het geval geweest zijn en dan nog voor schuiten van hooguit één ton.

Tot het begin van de 17de eeuw vormde de Poekebeek over haar hele lengte binnen het huidige Poeke de grens tussen de parochies Lotenhulle en Poeke. Een groot deel van het huidige Poeke maakte voordien dus deel uit van Lotenhulle, o.m. het goed te Leurbroek (zie verder).

2. Leenroerig overzicht van Poeke

Het grootste deel van Poeke ressorteerde uiteraard rechtstreeks onder de Heerlijkheid van Poeke (7), die in de latere middeleeuwen een van de belangrijkste van het graafschap Vlaanderen was. Ze hing af van de Kasselrij Kortrijk via het grafelijk leenhof van Tielt. Het foncier van die heerlijkheid was 43 bunder groot (o.a. de kerk van Poeke stond erop). Ze had zelf 72 lenen in Ruiselede, Kanegem, Aarsele, Lotenhulle, Poeke zelf, Vinkt, Beveren-Leie, Deerlijk, Bevere-bij-Oudenaarde, Heurne en Eine.

In Ruiselede lag zelfs een groot deel van de dorpskom onder de Heerlijkheid Poeke. De heer van Poeke had

er een "piloryn" of heerlijkheidsteken midden op de "plaetse", tegenover de kerkdeur (8). Een ander deel van de dorpskom lag onder de Heerlijkheid van Vlaanderen of 's Graven Heerlijkheid. Die dooreenstrengeling van heerlijkheden was vaak aanleiding tot geschillen. In een proces van 1519 (9) lezen wij dat Zijne Majesteit een vierschaar had voor de herberg "De Zwaan". Die vierschaar was door de ouderdom verweerd en de baljuw van Zijne Majesteit, Jan Rots, liet een nieuwe optimmeren op het kerkhof, op het grondgebied van Poeke. Jan van Poeke kreeg van de baljuw van Tielt de toestemming om de vierschaar op de juiste plaats te laten oprichten. Hij liet die op het kerkhof in alle geval afbreken en legde de staken op het kerkhof. Dat was echter niet naar de zin van Jan Rots, die de zaak voor de Raad van Vlaanderen bracht. De heer van Poeke werd beschuldigd van inbreuk op de rechten van zijne Majesteit en men nam zijn goederen in beslag. Na verdere procedures werd die inbeslagname echter weer ingetrokken.

De heer van Poeke had ook het recht in Ruiselede een halle te bouwen om er allerlei goederen te verkopen, maar dat heeft hij blijkbaar nooit gedaan.

Verder was een groot aantal percelen in Poeke, Lotenhulle, Ruiselede, Kanegem en Vinkt belast met een rente voor de heer van Poeke.

Over de organisatie van de Heerlijkheid van Poeke kan ik nog het volgende meedelen : de heerlijkheid had recht op een baljuw en zeven schepenen en bezat ook het volle justitierecht. De heer had ook het maal- en visrecht. De horigen van Poeke, Lotenhulle, Vinkt, Ruiselede en Kanegem moesten voor de heer heel wat karweien uitvoeren. Eén ervan was mest laden en uitspreiden. Wie een wagen bezat moest jaarlijks één dag mest voeren voor de heer. Wie geen wagen bezat moest de mest opladen of openspreiden op het veld. Waar de man overleden was, moest de vrouw komen helpen. Deze herendienst bestond ook op een heerlijkheid in Lotenhulle, die leen was van Nevele.

De galg van de heerlijkheid Poeke moet te Ruiselede op het Galgeveld (tussen de Bruggestraat en Knokstraat) gestaan hebben. Verder stonden op de heerlijkheid twee molens, maar weer buiten de parochie Poeke : de Poekemolen op de Molenakker te Ruiselede (ongeveer 50 jaar geleden afgebroken) en de Eekhoutmolen te Kanegem (al meer dan 70 jaar geleden verdwenen, alleen de Meuleweg op de wijk Duine herinnert nog aan zijn bestaan). Op de plaats waar de huidige grenzen van Poeke, Ruiselede en Lotenhulle elkaar snijden, zou ook een watermolen hebben gestaan. De Knokmolen (30 jaar geleden afgebroken) en de Artemeersmolen op Poeke bestonden niet vóór 1795.

Laten wij nu echter terugkeren tot de leenroerige structuur van het huidige Poeke. Het grootste deel van Poeke (vooral het noorden en het oosten) behoorde dus rechtstreeks tot de heerlijkheid Poeke, die hierboven bondig beschreven werd. Vooral in het zuiden en het westen van de gemeente lagen echter verscheidene enklaves van andere heerlijkheden.

- Het goed ter Eken (10) (vlak bij de grens met Kanegem, aan de noordkant van de weg Poeke-Kanegem) was zetel van een heerlijkheid die echter leen was van de Heerlijkheid Bellem en Schuurveld (11). Zij strekte zich uit over een deel van Poeke, Kanegem en Ruiselede. Ter Eken had een baljuw en zeven schepenen om "wet te doen" en bezat de gewone heerlijke rechten. Het foncier was 15,5 bunder groot. Het behoorde in de 14de eeuw aan de Gentse patriciërsfamilie Borluyt toe. Dat verklaart meteen de naam Borluyten voor het gebied ten noorden van de hoeve ter Eken.

- Ten noorden van het goed ter Eken lag in de Borluyten de hofstede van Haveskerke, die voor een groot gedeelte leen van Poeke was.

- Ten oosten van Haveskerke lag het kleine goed te Damast, dat een leen was van het Hof te Kanegem of Castille (12).

- Bijna de hele zuidwestelijke hoek van Poeke maakte deel uit van de machtige Heerlijkheid van Hamme (in Kanegem)(13).

- Het goed te Boris ligt ten zuidoosten van ter Eken en was de zetel van een heerlijkheid, die zelf leen was van Hamme. Die heerlijkheid bestreek ook deeltjes van Ruiselede en Kanegem. Zij had een baljuw maar de schepenen van Hamme moesten "wet doen".

- Dat laatste was ook het geval voor de volgende heerlijkheden, die ook alle lenen waren van Hamme en kleine enklaves hadden in Poeke, hoofdzakelijk op de wijken Duine, ter Eken en Schoonheuvel : Vliendergem (14), Castille, Langemeers, Crickman en Schoutteet ten Walle (14) en Spiegels.

- De heerlijkheid Klaarmeers (op de wijk Duine ?) was wel niet uitgestrekt, want de baljuw en de schepenen van Bearleveld (Landegem) spraken er recht.

Ook in het oostelijk deel van Poeke behoorden enkele enklaves niet (rechtstreeks) tot de Heerlijkheid van Poeke.

- De heerlijkheid Voormzele (op Lotenhulle) had in Poeke een enklave aan het Fortgat, bij de Poekebeek.

- De Vette Wee, tussen de weg Poeke-Vinkt en de Poekebeek, was rente verschuldigd aan de heer van Poeke.

- Ten noordwesten van de Vette Wee, eveneens aan de Poeke, lag het goed te Hoolbeke, dat een leen van Poeke was.

- Ten westen van Hoolbeke ligt het goed te Landschoot, ook een leen van Poeke, waarop het omwalde "casteelken" staat.

- Ten zuiden van de Vette Wee ligt het goed ter Failen, dat ook een leen was van Poeke. Alleen een groot stuk land van deze hofstede ligt op Poeke. De gebouwen staan over de Neringbeek op het grondgebied Vinkt. Op de nieuwe stafkaarten wordt dit goed 's Jagersstedeke genoemd.

- Tussen de Poekebeek en de huidige grens tussen Lotenhulle en Poeke (een gebied dat tot + 1600 grondgebied Lotenhulle was) ligt het oude goed te Leurbroek, dat gedeeltelijk leen van Poeke en gedeeltelijk (10 bunder) leen van de heerlijkheid Bellem en Schuurveld was.

- Ten noorden van te Leurbroek tenslotte lag het goed te Crachs, dat nu helemaal in het park van het kasteel opgenomen is en vroeger een leen van Poeke was.

3. De heren van Poeke

De oudst bekende heer van Poeke is Zeger van Poeke; hij wordt in 1102 vermeld. Een volledige lijst van de heren van Poeke is gepubliceerd in J. GAILLIARD, Bruges et le Franc, dl. I (1857). Wij beperken ons hier tot een vermelding van de merkwaardigste, ons bekende feiten.

Door het huwelijk van Heilaart van Poeke met Margareta de Vos, vrouw van Wingene, kwam de heerlijkheid van Wingene

omstreeks 1390 in handen van de heren van Poeke. Die toestand zou tot circa 1470 blijven bestaan. Een andere Heilaart van Poeke huwde omstreeks 1400 met Anastasia van Oultre, en bracht aldus het burggraafschap Ieper in het geslacht van Poeke.

De laatste uit het geslacht van Poeke, Jan van Poeke, overleed op 20 Lauwe 1563 te Tillegem. In zijn testament vraagt hij o.m. dat men hem in het koor van de kerk van Poeke een grafmonument opricht "van de hoochde wat meerder dan de thombe die mijn neve den heere van Praet ghestelt heeft binnen den choore van Aeltren". Verder luidt het "Ende omme dat ic den laatsten bem van mijn naemen ende wapenen, zoo begheere ic zoo wanneer dat men den dienst van den vutvaert metter commendaties zal vuldaen hebben, ommekeert tgrote blasoen".

Na het overlijden van de laatste uit het geslacht van Poeke, in 1563, kwam de heerlijkheid in handen van Gabriël de Jauche, heer van Wastaing. In 1597 werd de heerlijkheid verkocht aan Jan Preudhomme, heer van La Oultre. Zijn opvolger (1613) was zijn zoon Jan-Baptist, burggraaf van Nieuwpoort, zodat dit geslacht sedertdien bekend staat als "de Preudhomme d'Hailly, burggraven van Nieuwpoort".

Bij rechterlijke beslissing van haar neef Gijselbrecht Hubert de Hane, kwam Antoinette-Alexandrine d'Oignies in 1722 in het bezit van de heerlijkheid Hamme in Kanegem. Daar zij gehuwd was met

Marc-Antoine-Albert de Preudhomme d'Hailly, kwam ook de titel "heer van Hamme" in het geslacht van de Preudhomme.

De laatste heer van Poeke was Lodewijk de Preudhomme d'Hailly, burggraaf van Nieuwpoort, heer van Poeke, Hamme, Beeksche, Hoogenhove, Krovelde, Honskote, Bussche, Pinnox, Ramont, Akspoele, Bacht-Nieuwenhuize en Humbeek. Hij overleed kinderloos te Gent in 1830. Een achterneef erfde het kasteel van Poeke en diens kinderen verkochten het aan baron Victor Pycke de Peteghem. De laatste eigenares, Inès de Pycke de Peteghem, overleed in Poeke in 1955.

4. Het kasteel van Poeke

Het huidige kasteel (zie kaft-foto) is vooral het resultaat van 17de en 18de eeuwse verbouwingen in Frans-klassicistische zin. Wanneer er het eerste kasteel gebouwd werd weten wij niet. Volgens sommige geschiedschrijvers (15) was het in de middeleeuwen strategisch van heel veel belang. Het zou een echte burcht geweest zijn met versterkte wallen, donjons, schietgaten, enz. Ik meen dat wij dat strategisch belang niet moeten overschatten : de Poekebeek is er zeker niet breed genoeg om er een echte hinderpaal te vormen; bovendien lag het kasteel ver verwijderd van alle belangrijke middeleeuwse wegen (de heerweg van Brugge naar Gent - nu de Sterrestraat te Aalter - lag in vogelvlucht 5 km ten noorden van het kasteel).

Het is natuurlijk wel zo dat het kasteel een paar keren belegerd, bezet en in de late middeleeuwen zelfs verwoest is, maar dat had weinig te maken met zijn strategische belangrijkheid zelf. Zo weten wij dat het in 1382, bij een opstand van Gent tegen graaf Lodewijk van Male, evenals het kasteel van Woestijne op Aalter, in handen viel van de Gentenaren na hevige schermutselingen (16).

In 1452, tijdens een opstand van Gent tegen Filips de Goede, hertog van Boergondië, werd het weer door de Gentenaren bezet en versterkt, maar na een lange hardnekkige strijd viel het in 1453 in handen van de hertog. Uit wraak liet hij het helemaal slopen en de bezetters werden bijna allen opgeknoopt (17). De heren van Poeke bouwden daarna een nieuw kasteel, dat echter, zoals de omliggende dorpen, tijdens de godsdienstoorlogen van de jaren 1570-1580 erg geteisterd werd.

Een kaart van het ontworpen kanaal van Brugge naar de Leie (van 1585) toont ons het afgebrande kasteel van Poeke ((18). Het kasteel was toen al een tijdje niet meer bewoond : zoals hierboven al beschreven werd, stierf de laatste van het geslacht, Jan van Poeke, kinderloos in 1563. Het tiendepeningkohier van Poeke voor 1577 (stadsarchief Gent) vermeldt een "vervallen huus ghenaeemt tcasteel te Poucques". Het "nederhof metten huuse, schueren, etc." was toen echter wel verpacht en bewoond. Na de Franse invallen van de jaren 1640 werd het huidige kasteel dan grotendeels gebouwd : de linkervleugel

kwam tot stand in 1671, de middenvleugel in 1750 en de rechtervleugel in 1761. Men neemt aan dat het op de oude funderingen herbouwd werd en dus zijn oorspronkelijke grootte bewaard heeft. Er wordt beweerd dat de achtergevel in de 18de eeuw als voorgevel werd beschouwd. Dat klopt m.i. echter niet met een schets in het landboek van Poeke van 1764. Ook de perceleering uit die tijd pleit daar helemaal niet voor. Wel veranderden enkele 19de- en 20ste-eeuwse verbouwingen hier en daar het oorspronkelijk uitzicht.

Het park is zeer uitgestrekt (ong. 75 ha) en werd in de 18de eeuw grotendeels volgens de klassicistische stijl van LENÔTRE (19) aangelegd.

De laatste eigenares, Inès de Pycke de Peteghem, liet in 1955 kasteel en park over aan de organisatie "Duinen en Heide". Het goed heet sindsdien "Home E. en I. Pycke de Peteghem".

Poeke is nu een stil, landelijk dorp met een hoofdzakelijk landbouwende bevolking. Zelfs uit onze streek zijn velen er nog nooit geweest : het ligt immers aan geen enkele belangrijke weg. Vroeger, toen het nog zetel was van een belangrijke heerlijkheid, later baronie, ging het er wel heel wat levendiger aan toe. Tot het begin van de 19de eeuw had Poeke o.a. drie grote jaarmarkten, die ongetwijfeld veel volk op de been moeten hebben gebracht. Volgens DE POTTER-BROECKAERT (20) werden zij omstreeks 1700 opgericht. De instellingsakte ervan

illustreert duidelijk Poekes vroegere belangrijkheid. Een reproductie ervan is o.i. dan ook een passend slot van deze bijdrage.

"Vrije jaer-marckten binnen de prochie ende baronnye van Poucques, casselrije van Cortrijcke :

Men laet eenen jēghelycken weten van wegghen M'her Marcq-Anthone de Preud' homme d'Hailly, ruddere, burchgrave van Nieupoort, baron van Poucques, heere van Noefville, Caneghem, la Carnoye, etc., dat uyt crachte van octroy van Syne Majt binnen het voornoemde Poucques, hooftplaetse van deselve baronnye, t' elcken jaere ghehouden sullen worden dry publique vrye jaer-marcten, te weten : d' eerste den zevensten Meye, de tweede den xxij ende xxiiij Junij, de derde den xvii October, welcke jaer-marcten in der manieren voorseyts sullen ghehouden worden van jaere tot jaere, alwaer liber ende vry sullen moghen commen alle cooplieden ende andere persoonen, om aldaer vryelijck te brenghen ende vertransporteren doen ende laeten brenghen haerliedder coopmanschappen ende andere goederen, midtsgaeders die te vercoopen ende distribuieren : welcke persoonen, coopmanschappen, goederen, bestialen, etc. Syne Majt ghenomen heeft in syne protectie ende sauvegarde, sonder dat deselve sullen moghen worden civilyck ghearresteert voor eenighe schulden, ende dat aldaer moghen ghecocht ende vercocht worden alle soorten van bestialen ende goederen.

Elck zegghet den anderen voorts"

+ A. VERHOUSTRAETE.

- (1) Deze bijdrage is gegroeid uit allerlei losse notities die de betreurende A. VERHOUSTRAETE ons enkele weken vóór zijn overlijden bezorgde. Hij tekende ze links en rechts op in de loop van zijn tientallen jaren navorsingswerk over de geschiedenis van de streek. De bijdrage verschijnt dan ook terecht onder zijn naam, maar ze werd persklaar gemaakt door J. LUYSSAERT en J. TAELEMAN.
- (2) Zie : De gemeentenamen in het Land van Nevele, in : Het Land van Nevele I (1970), afl. 4, blz. 4.
- (3) Het hele probleem van Durme en Poeke(beek) heeft A. DE VOS uitstekend beschreven in De Middeleeuwse Loop van de Durme en haar bijrivier de Poeke, Handelingen der Mij. voor Oudhk. en Gesch. te Gent, XII (1958), blz. 31-46.
- (4) Zie hiervoor o.m. L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, Bruges, Port de mer, Annales de la Société d'Emulation de Bruges 44 (1894).
- (5) Het "Oud-Leiken" te Aalter is nog een overblijfsel van deze graafwerken.
- (6) Zie ook : A. VERHOUSTRAETE, Over de scheepvaart op het kanaal van Gent naar Brugge en over de marktschepen in het bijzonder, Appeltjes van het Meetjesland VII (1955-56), blz. 225-230.

- (7) Over deze heerlijkheid berust een overvloed aan archiefstukken op het Rijksarchief te Gent, vooral in het fonds Preudhomme d'Hailly. Dat fonds werd rond 1920 van het kasteel te Poeke naar Gent overgebracht.
- (8) R.A. Gent, fonds Preudhomme d'Hailly, 499/506, renteboeken van Poeke.
- (9) R.A. Gent, Processen Raad van Vlaanderen, 1° reeks, nr. 65 (a. 1519).
- (10) De belangrijkste archivalia over dit goed zijn : R.A. Brugge, Aanwinsten, nrs. 2086 tot 2092.
- (11) Meer gegevens over die heerlijkheid in : A. VERHOUSTRAETE, Feodaal overzicht van Ruiselede. Appeltjes van het Meetjesland 16 (1965), blz. 104-107.
- (12) Ibid., blz. 96.
- (13) Ibid., blz. 95.
- (14) Ibid., blz. 97.
- (15) Vgl. SANDERUS' Flandria Illustrata; F. DE POTTER - J. BROECKAERT, Geschiedenis van de gemeenten der Provincie Oost-Vlaanderen, Eerste reeks, deel 12 (1870), hierin 34 blz. over Poeke.
- (16) N. DE PAUW, Jehan Froissarts Chronike van Vlaanderen, dl III, blz. 221.

- (17) SANDERUS en DE POTTER-BROECKAERT,
O.C.
- (18) Afgedrukt in L. GILLIODTS-VAN
; SEVEREN, O.C.
- (19) A. LENÔTRE (1613-1700), Frans tuin-
architect en schepper van de naar
hem genoemde klassieke tuinstijl
van de 17de eeuw. Typisch is vooral
de regelmatige aanleg volgens strikt
geometrische perspectieven. Zijn
hoofdwerk is het park van Versailles.
- (20) DE POTTER-BROECKAERT, O.C., blz. 4.

DE HEILIG-BLOEDPROCESSIE TE MEIGEM

Bij het Schipdonkkanaal, tussen Nevele en Deinze, ligt te midden van vruchtbare akkers en groene weiden het rustige dorpsje met zijn lentenaam Meigem. Een bezoekje aan dit dorp is voor de moderne mens nog een openbaring, want het geraas en de jacht van de moderne welvaartsstaat zijn nog niet tot hier doorgedrongen.

Eenmaal per jaar nochtans, rond de eerste zondag van juli, wordt die rust er verbroken en valt er een koortsachtige bedrijvigheid waar te nemen. Langs de wegen zijn grote affiches aangebracht, aan de kerk staat een groep mooie houten beelden opgesteld; er wordt druk vergaard door een actief comité en drie kwart van de Meigemse bevolking wordt opgetrommeld om Meigems mooiste dag van het jaar voor te bereiden : de rondgang van de Heilig-Bloedprocessie.

De verering van het heilig bloed in Meigem dateert van het jaar 1722. Zij ontstond als volgt : in een nis van de Sint-Praxediskerk te Rome bevindt zich een zuil, die in 1223 uit Jeruzalem werd meegebracht en die, volgens de overlevering, de zuil zou zijn waaraan Christus gezeseld werd. In 1722 bracht een Norbertijn van de abdij te Drongen twee stukjes van die zuil over naar Meigem, waar zij sedertdien bewaard en vereerd worden.

Op een bedevaartprentje van 1724
vonden wij de volgende tekst :

"De Alderheiligste Colomme aen
de welcke onsen Heere Jesus is vastghe-
bonden ende ghegeesselt, van Jerusalem
overgebracht door den Cardinael Hieronymus
Colonna, ghestelt in de Kercke van de H.
Praxedis tot Roomen, van 'torden van
Vallis Ombrosa ten Jaere 1223, en waervan
eenige partikelkens zyn overgebracht (en
rusten tot Meyghem) van Roomen ten jaere
1724. Ende aldaer in groote eere gehouden
worden tot troost aller geloovigen in al-
le hunne sieckten en quellighen.

GHEBEDT

O Aldersoetsten Jesu, Mynen Heere
ende mynen Godt, Ick bidde u uyt geheel
myn herte, door uwen dootstrydt, ende
door uw dierbaer Bloedt dat ghy ghestort
hebt, soo in den Hof, als in de tormenten
van uwe alderbitterste Passie, ende be-
sonderlyk versoecke ick ootmoedelyck (o
Verlosser van mijne ziele) dat die
menighvuldighe slaegen met de welcke ghy
aen dese Colomme ghebonden zijnde, voor
myne sonden met soo een groote schande
ende pynen van uwe alderheylighste
Menscheyt hebt willen geslaeghen worden,
mij niet toe en laet sonder berouw uyt
dit leven te scheyden, nochte door eene
subiete ende onvoorsienighe doot verrast
te worden, maer in uwe gratie stervende,
magh verdienen de vruchten van uwe Ver-
lossinghe, in u altijdt te beminnen te
loven ende te gebenedijden. Amen.

Verrijkt met aflaten door de Bis-
schop van Gent Philippus Erardus Van der
Noot te Gent 26 juli 1724.

Ghedrukt te Gendt by Petrus de
Goesin woonende in de Veltstraete."

Die bedevaart te Meigem is blij-
ven bestaan en kende tijden van bloei en
verval. In 1933 werden door toedoen van
pastoor Pijpers de oude kapelletjes van
de ommevang vervangen door vijf staties
in hardsteen. Het zijn werken van de
beeldhouwer Oscar Sinia. De derde statie,
het beeld van Kristus aan de geselkolom,
is ingemetseld in de muur van de sakris-
tij en is gekapt in Franse "pierre
d'Euville" (Boergondië), een steensoort
die goed bestand is tegen ons klimaat.
Dat merkwaardig beeld werd op zondag 5
maart 1933 gewijd door E.H.E. Bessens,
pastoor-deken van Nevele. Meer dan twee-
duizend bedevaarders waren daarbij aanwe-
zig. Hon. De Geetere van Nevele vervaar-
digde een ijzeren offerblok, die onder
het beeld in de muur ingewerkt werd.

Pastoor Van Zandycke (1939-1949)
zag het echter nog grootser en organi-
seerde een Heilig-Bloedprocessie, die de
eerste maal uitging op de eerste zondag
van juli 1945. Sindsdien trekt die pro-
cessie jaarlijks langs de bevlagde stra-
ten en de rijpende akkers van het lande-
lijke Meigem. In die processie worden
het lijden van Kristus en de overbrenging
van de relikwie treffend uitgebeeld door

heel de Meigemse bevolking. Zij bestaat uit ruim driehonderd deelnemers, waarbij talrijke sprekende groepen en fraai versierde praalwagens. Deze "ommegang" is een openbare hulde van de hele bevolking aan de heilige relikwie die in hun kerk bewaard wordt. Het is een ontroerende aanblik, die honderden eenvoudige mensen vroom en diep meelevend te zien opstappen in hun processie. Duizenden bedevaarders volgen eerbiedig de rondgang en laten zich daarna in de kerk zegenen om vrijwaring of genezing van allerlei bloedziekten te bekomen.

Toen E.H. A. De Vos pastoor was te Meigem kende de bloedprocessie een enorme bloei. Hij maakte eigenhandig de fraaie houten beeldengroep die aan de kerk wordt opgesteld en vervaardigde een schilderij van Jezus aan de geselkolom. Het was een groot verlies voor Meigem toen deze dynamische man in 1957 bij een motorongeval om het leven kwam.

In 1959, toen E.H. A. De Jaeger pastoor was te Meigem, was Mgr. Callewaert, bisschop van Gent, aanwezig op de processie. Hij zegende de gelovigen en stak zijn bewondering voor Meigems prestatie niet onder stoelen of banken.

Sommigen wagen het een vergelijking te maken met de Heilig-Bloedprocessie te Brugge. Al is de manifestatie van Meigem niet zo groots als die van Brugge, toch ontroert ze door de landelijke vroomheid en de eenvoud waarmee de vertolkers optreden.

De bedevaartdagen beginnen ieder jaar op 1 juli, feest van het H. Bloed. Tijdens de volgende acht dagen komt elke dag een parochie uit de omgeving op bedevaart. Op de zondag in de week tussen 1 en 8 juli gaat dan de processie uit om 16 uur.

Sinds 1945 was het in Meigem een komen en gaan van pastoors; ook de tijden zijn heel wat veranderd. Toch is in elke Meigemnaar de verering voor de relikwie en de fierheid over zijn Heilig-Bloed-processie blijven voortleven. Nog enkelen zijn er die straks, op zondag 4 juli 1971, voor de 27e keer mee zullen opstappen in "hun" processie, die met de onmisbare medewerking van de jongeren nog een mooie toekomst in het verschiet heeft.

Meigem, meimaand 1971.

A. BAUWENS.

+

+

+

DORPSGEBEURTENISSEN UIT VROEGERE EEUWEN

Genealogie is een bijzonder boeiende bezigheid. Het opzoeken van een stamboom of kwartierstaat is immers veel meer dan een zich verdiepen in geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten. Want bij het opzoekingswerk ontdekt men vaak geschriften waarin men de harts slag voelt van een vervlogen tijd. Het verleden houdt dan op een aaneenschakeling te zijn van data of een geraamte van dode namen : het krijgt een menselijk gelaat.

In Vlaanderen had de baljuw in zijn distrikt voornamelijk de zorg voor de rechtspraak; hij was vooral openbaar aanklager en uitvoerder van het vonnis als voorzitter van de Vierschaar. Vandaar dat de ferieboeken, die door deze wethouders werden bijgehouden, onder meer een rijke bron zijn voor dorpsgebeurtenissen uit vroegere eeuwen; zij belichten op enige wijze het leven van onze voorouders, zij het dan misschien aan de hand van "minder gelukkige" gebeurtenissen.

In de hoop dat ze kunnen bijdragen tot de geschiedenis van het volksleven op het platteland, publiceren wij hier enkele rapporten van processen te Hansbeke uit de jaren 1624, 1625, 1627 en 1630.

Wat niet mocht op Vigilie- en Hoogdagen

Lieven Van Kerrebrouck, baljuw,
en Jan Van Hulle, burgemeester "vande
heerlichhede ende vierschaere vande

prochie van Hansbeke", traden op kerst-
avond 1624, tussen tien en elf uur, de
winkel binnen van Jan Piefferoen, wagen-
maker te Hansbeke, "alwaer sij ghevonden
hebben den persoon van Daneel Wittewron-
gele, etende een stick vleesch twelcke
hij inde handt hadde".

De baljuw, die oordeelde dat
deze "saecke van quade consiquentie" was
en "niet lidelick sonder punitie, andere
in exemple", vermaande de vleeseter :

"Wel, Daneel, schaemdijs u niet
dat ghij nu up desen dach vleesch heet,
ick calengiere u daer van."

Aangaande dit voorval werd, op
26 sporckele (februari) 1625, in tegen-
woordigheid van de baljuw en van de
schepenen Jan Martens, Gillis Van Hove,
Pieter Van Heyste en Gherolf Lamme,
door Jan Van Hulle, burgemeester "houdt
ontrent vijftich jaeren" en door Jan
Piefferoen, "houdt ontrent dertich
jaeren", getuigenis afgelegd "op eedt
daertoe ten heylighen ghestaeft sijnde."

Daarop werd Daneel Wittewrongele,
"insetenen vande prochie", voor de vier-
schaar gedagvaard op "wettelicke dinsdach
ordinaire den II juny 1625", alwaar hij
verklaarde de overtreding "onwetens ghe-
committeert thebben" en "tselve hem
hertelick leet te sijne" en verzocht een
"ghenadig vonnesse."

"Up alles gheledt ende regaert
ghenomen up 's verweerdere ootmoet"
veroordeelde de baljuw hem nochtans tot

"eene boete van drij ponden, met interdictie sulcx niet meer te doene up peyne, metgaders in de costen van de differente ter tauxatie bedraghende 0.12.6."

Op dezelfde wettelijke vergadering werd Daneel Wittewrongele bovendien veroordeeld tot het betalen van "eene boete van 0.20.0. ter causen dat hij op den tweeden kersdach lestleden, bynen den tijt men was doende den goddelicken dienst, heeft tsijnen huysen laeten ende houden sytten drincken diversche persoonen."

Daneel blijkt wel een onverbetterlijke "antiklerikaal" (of zakenman ?) te zijn geweest, want op dezelfde zitdag wordt hij tenslotte nog gelast te betalen "de somme van 0.20.0 ter causen dat hij op den tweeden synsendach lestleden tsijnen huysen heeft volck gheset ende houden drincken binnen den tijt men was doende den goddelicken dienst waer van hij van den officier Gillis De Backere ghecalengiert is gheweest."

(Rijksarchief Gent, fonds Hansbeke, register 149).

Een rammeling van tweemaal vijf pond

Op 5 augustus 1625 waren Jan Martens en Cornelis Bayens, inwoners van Hansbeke, hun boekje te buiten gegaan.

Ze werden voor de vierschaar van Hansbeke gedagvaard op "wettelicken dinsdach extraordinaire den 20 ougust 1625" om "up den herwech tusschen de prochie van

Hansbeke ende de prochie van Landeghem, aldaer an te tasten eenen hierschen soldaet die was volghende sijne compangie."

Volgens de beschuldiging zouden ze hem hebben "seer compasselick gheslaghen met stocken, metgaders afghenommen sijnen mantel, muschet, rapiere ende sijne borse met gelt, twelcke sij met haerlieden ghe-draeghen hebben."

De "verweerdere" gaven een enigszins andere versie van de feiten; als verzachtende omstandigheid brachten zij naar voren dat "den hierschen soldaet ghesmeten hadde sekeren aermen man," en dat zij daarna "den selven soldaet met stocken ghesmeten hebben."

Uit hun verdere verklaring blijkt dat zij de soldaat niets zouden hebben afgenomen maar dat hij in het gevecht "gheabandonniert heeft sijnen mantel, muschet ende rapiere." Ze bekenden nochtans dat "den soldaet theurlicke versoucke ghegeven heeft sijn gelt dat hij over hem hadde" en dat zij zijn achtergelaten bezittingen hebben meegenomen, "segghende al het selve haerlieden hertelick leet te sijne ende biddende omme gratie voor recht."

Wellicht werd de versie van de verweerdere door de wethouders met een korreltje zout genomen want na consultatie "van gheleerde advocaeten, postilerende inde Raedt van Vlaanderen" en na deliberatie in buitengewone wettelijke vergadering van 4 september 1625 veroordeelde de baljuw Jan Martens en Cornelis Bayens "elck in eene boete van vier ponden grooten

sheeschers proffyte metgaders in elck 20 schellyngen grooten tot proffyte van onse lieve vrouwe vande prochie" en "voorts inde costen."

(Rijksarchief Gent, fonds Hansbeke, register 149).

Een "vleeschelicke conservatie"

Gherolf Braet, jonkman en inwoner van Hansbeke, werd door de wethouders gevangen gezet, omdat hij, niettegenstaande het "soo scherpelick verboden ende gheinterdiceert is bij de menichvuldighe gheestelicke ende weereldlicke rechten dat niemand, wie hij sij, eenighe vleeschelicke conversatie te nemen met eenighe jonghe dochters", toch "heeft belieft te doene ter conterarien ende sijne siele saligheyt besijden ghestelt" en heeft genomen een "vleeschelicke conversatie met Janneken Duytschaver, filia Willems, die bevrucht is van kinde."

Vervolgens werd tijdens de vergadering van de vierschaar op 10 november 1627 besloten dat Gherolf Braet blootshoofds moest "comparereren in wettelicken ghebannen vierschaere", hetgeen geschiedde op dinsdag 24 november daaropvolgend.

De gevangene bekende de feiten, verklaarde "dat tselve hem hertelick leet sij" en bad "omme gratie ende geen recht."

Hij werd echter veroordeeld tot het betalen van "eene boete van 10 ponden grooten sheeren proffijte, metgaders in

in eene boete van 3 ponden grooten tot proffijte vanden armen der prochie;" verder werd hem verboden "voorts eene vleeschelijke conservatie te nemen met tselve Janneken Duytschaever, up peyne van arbitraire correctie."

Aan dit verbod heeft Gherolf Braet zich wellicht gehouden, want tot een huwelijk met Janneken is het niet gekomen.

(Rijksarchief Gent, fonds Hansbeke, register 149).

Twist om een hond

Als burenen in minder goede verstandhouding leven, kan het weleens gebeuren dat de gemoederen door een onbenullig voorvalletje worden opgehitst; dan laaien plots twisten op waarbij woorden worden gewisseld die de perken van het welvoeglijke te buiten gaan.

Dat was alleszins het geval bij de burentwist tussen de familie van Gillis Van Kerrebrouck en de familie van Joos De Meyere, te Hansbeke omstreeks einde 1629.

Uit de "enquête op 20 maerte 1630 ghehoort bij Jan Van Hulle, burchmeester, Jan Van Wassenhove ende Gillis Van Hove, schepenen vande heerlichhede ende vierschaere" blijkt hoe warm het er toen aan toe is gegaan.

MOORTELWALLE

R U S E L E D E

MOLEN AKKER

POEKEMOLEN

Watermolen

MOLEN

TE CRACHS

Reigerb.

Dovebeek

(Voorderbeek)

POEKE

KASTEEL

STEENPAAL

BORLUYTEN

TE DAMAST

HAVESKERKE

SCHOONHEUVEL x19m

Poekse dosweg

TER EKEN

TE LEUR-BROEK

VOORMEZELE

KNOK-MOLEN

Baanststraatje

Zwaalmenloop

STRICHTENSGOED

Bidantbeek

BAANST-STEDE

FORTGAT

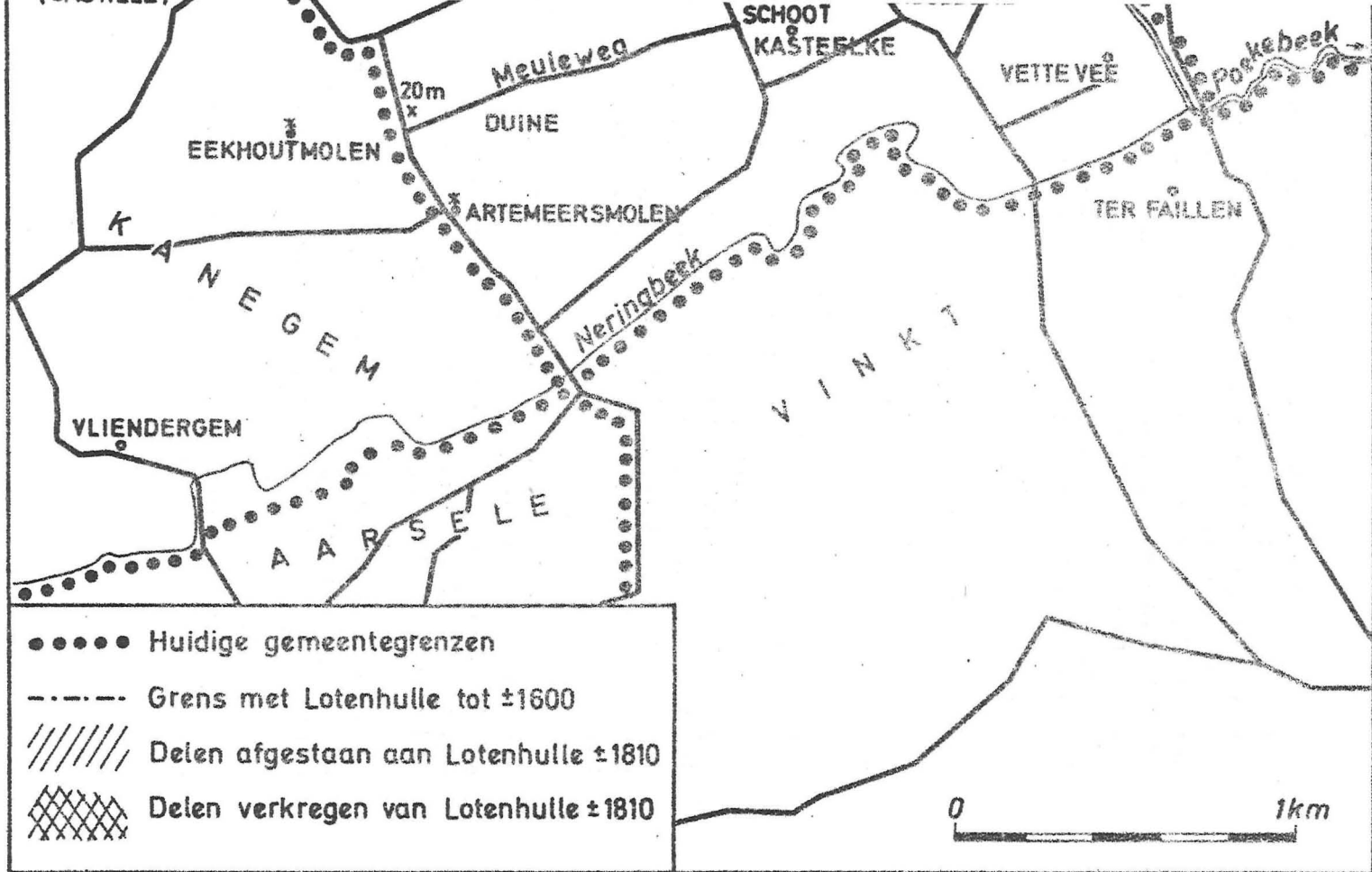
VOORMEZELE

STEDEN TE ROUPOUCKE

VOLINS

LOTEN HULLE

TER BIEST

Lieven Bekaert, inwoner van Hansbeke, ongeveer 60 jaar oud, verklaarde onder eed dat hij van op zijn hof gezien had dat "den hondt van Joos De Meyere achter de veerckens van Gillis Van Kerrebrouck quam ghelooopen, de welcke veerckens gheweest hadden inde lochtyncck van Joos De Meyere." Hij had ook gezien dat Guillame De Meyere, zoon van Joos, "vut sijns vaders huysse ghecomen is" en "den hondt van sijnen vadere verbodt."

Gillis Van Kerrebrouck had het gebeurde blijkbaar met andere ogen gezien want volgens het getuigenis van Lieven Bekaert kwam hij "met een picke naer Guillame De Meyere ghelooopen op sijns vaders hof" en zei : "ick soude de picke in u vleesch steecken." Lieven Bekaert had ook nog gehoord dat de huisvrouw van Gillis Van Kerrebrouck naar de vrouw van Joos De Meyere riep : "Ghijlieden sijt de meeste dieven vanden Dorenbusch, ghij toveraerschen kop" en nog andere verwijten.

Martingen De Beune, huisvrouw van Lieven Bekaert, ongeveer 55 jaar oud, gaf "up haeren eedt ende up haere vrouwe waarheyt" "dezelfde versie van de feiten. Zij had "al 'tselfe ghesien ende ghehoort, staende an haere veyster van haeren huysse." Wellicht had zij toch iets beter geluisterd dan haar man, want volgens haar had Gillis Van Kerrebrouck gezegd : "Ick soude u die picke in u vleesch stecken, ghij dieven, ghij prochieovers, compt up straete, ick steck de picke in u daermen" en zijn vrouw had

nog geroepen : "Ghij landtrovers, ghij dieven, ghij bloetsupers, ghij hauden sacramenschen hauen fielt, ghij toverachtighen kop."

Het ruziën was hier niet bij gebleven; ook de dochter van Joos De Meyere moest het achteraf ontgelden. Zo getuigde Liefvingen Lamberecht, jongedochter, omtrent 25 jaren oud, dat zij terwijl "sij was spinnende ten huysse van Lieven Bekaert", gehoord heeft dat de huisvrouw van Gillis Van Kerrebrouck tegen de dochter van Joos De Meyere "die aldaer oock was spinnende, gheseyt ende gheropen heeft, ghij veraerschen kop, ick en hebbe geen toverressen in mijn gheslachte ghelick ghij," zonder dat de jongedochter daarop enig antwoord gaf.

Betgen Bekaert, "jonghe dochtere wonende met haeren vadere, houdt ontrent 21 jaeren," verklaarde "up haere vrouwe waarheyt, dat sij geleden sekere tijt ghehoort heeft dat de huysvrouwe van Gillis Van Kerrebrouck gheseyt ende gheropen heeft dat Joos De Meyere noch eens de gaesselynge van sijnen rugghe gaet coopen."

Hoe deze burentwist tenslotte afliep, werd niet te boek gesteld.

(Rijkbarchief Gent, fonds Hansbeke, register 149, liasse).

A. MARTENS.

In één van zijn "Zichemse Novel-
len" verhaalt Ernest CLAES met milde hu-
mor en ontroerende, diep-menselijke tra-
giek over Wannes Raps, de dolaard en
wildstroker uit het Land van Scherpen-
heuvel, die "ieverans ut de Kempe" kwam
en "noeit ofte noeit gien voader of gien
moeder" heeft gehad.

CLAES schrijft :

"Wannes kon van die dingen vertel-
len waar bij een mens grauw werd van
schrik.

Hij had eens vier nachten achter-
een, terwijl hij op de konijnenloer lag,
een doodskop over de weg zien rollen,
elke keer op dezelfde plaats.

Daar was op een nacht eens een
kat met hem meegelopen van Wolfsdonk naar
Meulstee, hij had er met zijn poenjaar
naar gekapt, ze geraakt, en twee dagen
daarna kwam hij in een huis waarvan ieder-
een wist dat het wijf een heks was, en
Wannes zag dat ze een lange snee over
heur kaak had.

Hij had eens te middernacht, aan
het begin van de Westelse dreef, een pa-
ter zien van het Smisbos afkomen, een
paardehacht achter zich aanslepend, en
toen Wannes de eerste woorden van zijn
peerdenpaternoster uitsprak, had de helse
verschijning een schreeuw gelaten dat de

klokken van 't Everbeurs klooster er van geluid hadden en het stoenk èn uur in 't rond naar solfer en pek".

Zoals vroeger een "Cies Veeste" in het Land van Nevele van dorp tot dorp zwierf, zal iedere streek wellicht haar eigen "Wannes Raps" gekend hebben, naar wiens mysterieuse verhalen, op een lange winteravond rond de potstoof, met bange blikken of met innerlijke pret, velen hebben geluisterd.

Van de talrijke sterke verhalen uit het Land van Nevele die ongetwijfeld in de volksmond nog steeds levendig gehouden worden, tekenden F. DE POTTER en J. BROECKAERT er enkele op in hun reeks "Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen" (1).

Die verhalen getuigen van een zeker bijgeloof bij onze voorouders, van hun angst voor het onbekende en hun vrees voor het onverklaarbare. Mogelijk zijn ze ook ontstaan uit de fantasie van een eeuwige grappenmaker of uit het benevelde brein van een onverbeterlijke nachtridder. De meeste verschillen in grote lijnen maar weinig van de belevenissen van Wannes Raps. Enkele zijn eigen aan een bepaalde lokaliteit of situatie.

Het is zeer onwaarschijnlijk dat die verhalen zelfs ook maar de geringste historische waarde hebben; toch lijkt het me zinvol een korte bloemlezing van die sterke verhalen uit het Land van Nevele (in een meer eigentijdse spelling

dan) samen te stellen. Zij kunnen m.i. in grote mate bijdragen tot een onderzoek naar het geestesleven van onze voorouders, wier fantasie en vertelkunst in alle geval nog niet afgestompt waren door de T.V. !

Sint-Martens-Leerne

Het wonderkalf

Op een zondagavond was een inwoner van de gemeente wat laat in een herberg gebleven.

Bij het naar huis keren kwam hij aan de "Warande" een groot kalf met zwarte en witte plekken tegen. Het dier had ogen in de kop die als twee vlammeende vuurstralen schitterden. Telkens als het de poten verzette, gaf dit een zo geweldige slag dat de grond er van dreunde.

Men kan zich indenken hoe bevreesd de man was toen het kalf steeds dichterbij naderde.

Toch verstoutte hij zich en wierp met zijn eiken stok naar het spook dat een wreed gehuil liet horen hoewel het niet geraakt was.

Meer dood dan levend geraakte de man eindelijk thuis. Hij vond er zijn stok terug, gans met haar en bloed bevlekt en zijn eigen beste kalf uit de stal dood op de vloer.

Het spook van de Plattegracht

Een boer van het dorp had zich op driekoningenvond wat lang opgehouden met het kaartspel. Het was middernacht toen hij het "Uilken" verliet en moederziel alleen naar huis trok.

Toen hij aan de "Plattegracht" kwam, hoorde hij almetsens een geweldig gedruis in de bomen en vreesde dat ze alle gingen ontwortelen.

Een eindje verder ontstond er nogmaals een hevig geloei in de elskant. De dode takken werden tegen elkaar geslagen. De op de grond liggende bladeren werden in draaiwolken naar omhoog geslingerd, terwijl een groot zwart ding hem eensklaps voor het gezicht verscheen.

Tevergeefs wilde de boer gaan lopen maar was als aan de grond vastgenageld. Het monster stond in een onheilspellende houding voor hem.

Toen verwekte de man een akte van berouw en las het Sint Jans Evangelie en zie : het nachtgevaarte verkleinde en verdween stilaan uit het gezicht.

Merendree

De Sloder

Elke nacht, om twaalf uur, kwam in de hovingen van een grondeigenaar, nabij het dorp, een vreemd wezen uit de grond en doorkruiste de gemeente in alle richtingen;

telkens vertoonde het zich in verschillende gedaanten.

Nooit deed het iemand kwaad maar het vergezelde soms een eindje de laat op de baan zijnde personen om dan plotseling spoorloos te verdwijnen.

De ene had het gezien als een soort rol, zonder kop, poten of staart, die steeds voortrolde. Een andere zag het als een tamelijk groot ding en bemerkte ogen als karbonkels; het sleepte een zware keten achter zich. Nog anderen zagen het als een klein hondje dat, naarmate het voortliep, steeds groter en groter werd tot het tweemaal zo groot was als een paard.

Al wie te middernacht over de oude brug kwam, zou zeker het verschijnsel ontmoeten.

De dorpelingen hadden het spook de naam "Sloder" gegeven; ze meenden dat op de plaats, waar de gedaante uit de grond steeg, geld verborgen lag en Sloder niet eerder rusten kon dan wanneer de schat ontdekt was.

Poeke

De hand Gods

In het begin van de elfde eeuw verkeerde de houten kapel van Poeke in een zeer vervallen staat.

De inwoners besloten de kapel af te breken en op dezelfde plaats, die onge-

veer in het midden van de gemeente lag,
een stenen kerk te bouwen.

Reeds waren daar de bouwmaterialen samengebracht en opgestapeld. Op een ochtend vonden de metsers, die naar het werk kwamen, echter niets meer van hun gereedschap terug : stenen, mortelkuipen en stellingen en wat al meer waren verdwenen. Alles werd in een verafgelegen veld, nabij het kasteel, en op dezelfde wijze waarop het de dag te voren geplaatst was, teruggevonden.

Het volk zag in deze wonderlijke gebeurtenis de hand Gods en men aarzelde niet de kerk op te richten op de akker waar de bouwstoffen waren neergezet.

Het land waarop de houten kapel had gestaan, werd het Kerkveld geheten.

Hans van Poeke-weg

In het begin van de 14de eeuw, toen Vlaanderen onder het Franse juk het hoofd moest buigen, hield de Koning van Frankrijk een groot steekspel te Parijs.

Onder de menigvuldige kampvechters die in het worstelperk waren getreden, bevond zich een Engelse ridder; zonder eenmaal uit het zadel te zijn gelicht, had hij steeds al de Franse ridders buiten gevecht geslagen.

De koning was zeer misnoegd omdat zijn beste ridders voor een vreemdeling, een Engelsman, moesten onderdoen.

Wanhopig liet hij het toernooi voor vier dagen schorsen en zond in allerijl een bode naar Hans van Poeke, die op zijn kasteel te Poeke verbleef en om zijn kloekmoedigheid en schrandere overwinningen in ridderlijke steekspelen vermaard was.

Bij zijn aankomst op het slot verzocht de bode, namens de koning, heer Hans te Parijs de Engelse kampvechter te gaan bestrijden.

Geleid door dit verzoek zadelde Hans van Poeke zijn paard en reed naar Parijs. Te Bavikhove, een klein dorp aan de Leie nabij Kortrijk, besloot hij zijn weg te verkorten ten einde tijd te winnen; hij verliet de grote baan, die aldaar een grote bocht maakte, en snelde als een pijl dwars door velden en beemden van Bavikhove over Kuurne en Bissegem en bereikte spoedig de grote heirweg te Menen.

Weldra reed hij Parijs binnen en had nog nauwelijks de tijd om zich te kleden en te wapenen voor het intussen hernomen steekspel; na vele pogingen deed hij de Engelse kamper in het zand bijten.

De koning was zeer verheugd en dankte herhaaldelijk de stoere overwinnaar. Hans van Poeke verhaalde aan de koning hoe hij zijn weg diende te verkorten, zoniet was hij te laat te Parijs aangekomen en had hij niet aan het gevecht kunnen deelnemen.

Om deze Vlaamse ridder koninklijk te belonen gaf de koning hem en zijn nako-

melingen de toelating om vrij de rechte weg te berijden, die hij tussen Bavikhove en Menen had gevolgd.

Sedertdien namen niet alleen de bewoners van het kasteel, maar ook de inwoners van het dorp deze Hans van Poekeweg, wanneer zij zich naar Kortrijk, Menen of daaromtrent liggende dorpen verplaatsten.

Hansbeke

Spokerij op het neerhof

De pachter van het neerhof van het kasteel in de Veldstraat was aan de pastoor van Hansbeke ieder jaar een vet lam verschuldigd.

Nadat de pachter eens verzuimd had zijn jaarlijkse schuld te vereffenen, begon het op het hof zodanig te spoken en "aardig te doen", dat er niets goeds meer kon verricht worden.

De oogst mislukte, de dieren stierven en geen enkele dienstbode dierf nog op het erf te verblijven.

Het was duidelijk dat de boze geest hier de hand in had en de pachter om zijn verzuim werd gestraft.

Tenslotte kwam men op het idee de boze geest in een vlasakker, die het verst van de hoeve verwijderd lag, te bezweren en opeens was het met de spokenrij gedaan.

Doch naar het schijnt nadert het kwaad ieder jaar een voet en zal aldus eenmaal op het hof terugkeren om er zijn kuren te herbeginnen.

A. MARTENS.

(1) Verschenen te Gent bij C. ANNOOT-BRAECKMAN.

N.v.d.R.

Wie nog sterke verhalen (b.v. spookgeschiedenissen) of legenden uit de streek kent, kan ze altijd kwijt aan de redactie (p.a. Muizendale, Landegem). Indien mogelijk, kreëren wij in ons tijdschrift een vaste rubriek "Verhalen uit het Land van Nevele". Ook verhalen in lied- of dichtvorm zijn welkom !

+

+

+

STREEK-

ARCHIEF

BIBLIOTEEK

Naast foto's en dia's uit verschillende gemeenten van ons gebied, vooral Landegem, Hansbeke, Lotenhulle, Meigem en Merendree, komen in ons ARCHIEF steeds meer en belangrijker zaken binnen. Het zijn meestal postkaarten, doodsprentjes, oude strooibiljetten, programma's van tooneelvoeringen, enz. uit de streek.

Ook de BIBLIOTEEK krijgt vaste vorm. Vooreerst geven wij een opsomming van de ruilabonnementen met andere heemkundige kringen :

- OOST : Bind- en werkblad van de Oostbrabantse Werkgemeenschap, O.L.V.-Tielt.
- OOST-OUDBURG : Jaarboek II, IV, V, VI van de gelijknamige heemkundige kring te Sint-Amandsberg.
- DE SCHAKEL : Berichtenblad van de Oost-Oudburg.
- SCHELDEVELD : Berichtenblad en Jaarboek I (1970) van de gelijknamige heemkundige kring, Sint-Martens-Latem.
- IEPERS KWARTIER : Driemaandelijks tijdschrift voor heemkunde, Ieper.
- ONZE WESTHOEK : Tweemaandelijks berichtenblad van de heemkundige kring Iepers Kwartier.
- DIE CHRONYCKE VAN BACHTEN DE KUPE : Berichtenblad van de gelijknamige heemkundige kring, Koksijde.
- MERE : Berichtenblad van de heemkundige kring te Mere.

Ook de volgende periodieke publicaties worden ons regelmatig toegestuurd:

- KULTUREEL JAARBOEK van de Provincie Oost-Vlaanderen, Jg. 1969.
- DE SCHAKEL : kontaktbladje van het gemeentebestuur van Bachte-Maria-Leerne.
- OEJ : Jongerentijdschrift van Nevele.
- STAM MARTENS : Mededelingenblad voor de familie Martens en aanverwanten, uitg. Alb. Martens, De Pinte.

Verder bezitten wij verscheidene heemkundige monografieën en overdrukken:

- G. De Smet en D. Verstraete : De proosdij van Papinglo te Maldegem-Kleit, 1953.
- J. Luyssaert : Romaanse plaatsnamen in Avelgem, Bossuit, Moen en Outrijve, 1971.
- W. Pée-J. Paeldeman : Nog eens de intervocalische tenuis-verschuiving in Vlaanderen, 1970.
- A. Ryserhove : Hulde aan Arthur Verhoustraete, 1970.
- L. Stockman : Over het ontstaan van de Eeklose Watergang tussen Eeklo en Sint-Laureins, 1963.
- " Het grafelijk Bos Aalschoot, 1965.
- " De kerk van Eeklo omgebouwd tot fort in 1595, 1965.
- " Openbare werken in het middeleeuwse Eeklo (1403-1500), 1966.

- L. Stockman : Een oorkonde van 1244 betreffende de verkoop van een woestine gelegen binnen de keure van Eeklo, 1966.
- " Het Aalstgoed te Eeklo, 1966.
- " Nog problemen betreffende Aalschoot, 1967.
- " De grafelijke molens te Eeklo, Kaprijke en Waarschoot, 1967.
- " Historisch-geografische ontwikkeling van de Villa Haleftra tot de Parochie Aalter, 1968.
- " De Watering te Eeklo, 1969.
- " De Brieven van Aalter, 1969.

Vooraf de mooie schenking van Ir. L. Stockman valt hierbij op en verdient beslist dank en navolging. Er zijn ongetwijfeld nog leden die sommige publikaties in twee exemplaren bezitten of nog heel wat overdrukken ter beschikking hebben. Ze worden alle in dank aanvaard.

Alle ingezonden werken kunnen door onze leden GRATIS ter inzage worden aangevraagd.

J. VANDEVELDE,
archivaris.

VERSLAGEN

Zondag 21 maart 1971 - Wandeltocht door
het BROEK

(Landegem, Merendree, Drongen), o.l.v.
de heren G. SCHAECK, L. STANDAERT en
VAN VOSSEL.

Alhoewel wij een "lente"-wandering aangekondigd hadden, was 21 maart eerder een late winterdag met een koude noorderwind. De weerheiligen zijn ons blijkbaar (nog) niet gunstig gezind. Toch was de belangstelling massaal : aan het station te Landegem waren ongeveer 220 stevig ingepakte wandelaars op post. Door de landelijke wijk Heiste (waar de talrijke buitenverblijven helaas in vrij verschillende stijl werden opgetrokken of verbouwd) kwamen wij in het met wilgen en schaars taliehout begroeide Broek terecht. De plaatsnaamkunde leert ons dat "broek" een lage, vochtige plaats is en dat konden we al vlug aan den lijve ondervinden. Gelukkig was hier en daar voor noodbrugjes gezorgd. In het Broek gaven de Heren STANDAERT en VAN VOSSEL uitvoerig uitleg over de fauna en de flora die men daar aantreft. Die uitleg was een echte opening, ook voor hen die er elke dag op (of overheen ?) kijken. Op de plaats waar Landegem, Merendree en Drongen samenkwam werd rusten geblazen. Voor sommigen was dat wel nodig, want onmiddellijkdaarop werd overgegaan tot de boomplanting (21

maart 1) en in de drassige Broek-grond viel dat niet erg mee. Toch kregen wij er met zijn allen de drie boompjes - broeder- of zusterlijk naast elkaar - in en ze zijn nog steeds niet omgehakt. Dankzij het prachtige jachthoornspel van A. DE GROOTE (Landegem) werd die prozaïsche bezigheid zelfs in een romantisch kleedje gestoken. Daarna gingen wij noordwaarts, tot wij de steenweg Drongen-Merendree bereikten, volgden die een eindje en verlieten dan zuidwaarts het BROEK tot we, via Halewijnbrug, met een door vermoeidheid uitgeroken peleton het eindpunt (een landelijke herberg op de Wildendries) bereikten. Daar was een bevoorrading voorzien, maar de organisatoren waren wel een beetje verrast door het enorme aantal deelnemers....

Het is in alle geval een verheugende konstatacie dat nog zoveel mensen "warm" te maken zijn voor een kijkje in onze eigen heerlijke natuur. Jammer dat de "gezagsdragers" uit de omliggende gemeenten (Drongen uitgezonderd) door hun afwezigheid uitblonken. Een volgende keer misschien.

Vrijdag 26 maart 1971 - Lezing te Merendree over "Natuurbescherming en Milieuhygiëne" door Dr. H.GYSELS

We kunnen misschien betreuren dat de opkomst eerder aan de lage kant lag (een 30-tal), maar de lezing zelf was des te geslaagder, in die zin dan vooral dat Dr. GYSELS er uitstekend in geslaagd is ons het dramatische (en kritieke) van de situatie te doen inzien waarin de mens

zichzelf gebracht heeft door het evenwicht in de natuur steeds maar verder te gaan verbreken en zijn omgeving steeds onleefbaarder te maken. Lucht-, water- en grondverontreiniging hebben, in de ene streek wat meer dan in de andere, al lang de alarmdrempel overschreden. "Dankzij" de weldaden van de beschaving gaat de mens onvermijdelijk zichzelf vernietigen ! Aan de hand van goeie dia's gaf Dr. GYSELS daar heel wat pijnlijk-overtuigende voorbeelden van. De houding die wij tegenover dat zo belangrijke probleem moeten aannemen is niet eenvoudig te schetsen. Aan de ene kant hoeven wij natuurlijk niet al te skrupuleus te zijn (b.v. bomen die de veiligheid van de weggebruikers rechtstreeks in gevaar brengen MOETEN omgehakt worden), aan de andere kant moeten wij allen voortdurend op onze hoede zijn en ons leefmilieu niet laten verknoeien voor de belangen van enkele(n) (kapitaalkrachtigen), die niet zullen aarzelen onze laatste hoekjes ongerepte natuur om te toveren in moderne fabrieken, prachtige verkavelingen en supersnelwegen als ze maar héél veel zaad in 't bakje brengen.

Een elementaire vorm van zelfdiscipline en gemeenschapszin, samen met een verantwoord plan voor ruimtelijke ordening, zouden al heel veel oplossen. Wat het eerste betreft kan en moet iedereen zichzelf redden, voor het tweede dient voldoende kollektieve druk uitgeoefend te worden op de verantwoordelijke instanties, te beginnen met de gemeentebesturen. Dat laatste zal in onze streek misschien niet van een leien dakje lopen alle gemeentebesturen waren immers vriendelijk

maar met aandrang op de lezing uitgenodigd, maar zonden eenparig hun kat. Wat stond er ook weer in hun kiespamfletten in het najaar van 1970 ? Ze hadden die (leerrijke) avond in alle geval, met ons, heel wat profijt kunnen halen uit een vergelijking van hun beloften met Dr. GYSELS' eerlijke, maar harde taal.

De fotowedstrijd

Intussen zijn de resultaten van de in het vorig nummer aangekondigde wedstrijd binnen. Alle lagere scholen van het Land van Nevele hebben eraan deel genomen, meestal met heel veel geestdrift. Voor dat laatste verdienen de begeleiden- de onderwijzers beslist een pluimpje. Wij hopen dat wij in de toekomst even goed zullen kunnen samenwerken ten bate van ons heem en de heemkunde. Ook KODAK moeten wij beslist van harte danken; zonder hun medewerking (100 apparaten en films gratis ter beschikking !) hadden wij de hele onderneming gerust kunnen opdoeken.

Nu wachten wij met spanning op de ontwikkeling van de films en het oordeel van de jury. Tegen eind juni hopen wij alles in kannen en kruiken te krijgen. Elk lid van onze vereniging wordt uitgenodigd op de prijsuitreiking en tentoonstelling van de beste resultaten. Waar en wanneer dat juist gebeurt, verneemt iedereen in een persoonlijke uitnodiging.

+

+

+

AANKONDIGINGEN

- Op zondag 4 juli, 's voormiddags, heeft te Vinkt de laatste lezing van de cyclus 1970-1971 plaats. J. TAELEMAN spreekt over De ontwikkeling van onze dialecten. Plaats en uur worden nog in een individuele uitnodiging meegedeeld.

- Nu onze vereniging al bijna anderhalf jaar bestaat en de meeste leden elkaar hebben leren kennen, overwegen wij in september een studie-uitstap te organiseren. Meer nieuws daarover verneemt u beslist. Intussen zijn tips van de meest diverse aard heel welkom !

VARIA

- De voorbereiding van een toeristische en historische brochure over Zeveren verloopt eerder moeizaam. Medewerking van inwoners van Zeveren en ook van anderen is iets waar de redactie vast op rekt. Wie bezorgt ons postkaarten of oude foto's om af te drukken ?

- De projecten "Broodbakken" en "Landname" zijn al goed opgeschoten maar op dit ogenblik zit de zomer er wat in. In het najaar worden beide projecten definitief uitgewerkt en, indien de nodige financiële middelen voorhanden zijn, begin 1972 gepubliceerd. Vaste medewerkers kunnen zich nog altijd aanmelden bij J. VANDEVELDE (voor het broodbakken) en G. SCHAECK (voor de plaatsnamen).

- Op zaterdag 22 mei werd de letterkundige afdeling van RIETGAVERSTEDE geopend. De afdeling is gewijd aan de Nevelse schrijvers C. Buysse, R. en V. Loveling en A.C. Van der Cruyssen. Stichter en conservator A. JANSSENS heeft het weer eens keurig en vakkundig aangepakt. De gelegenheidstoespraken werden gehouden door Dr. J. WANNYN, volksvertegenwoordiger en burgemeester van Nevele, Prof. Dr. A. VAN ELSLANDER, hoogleraar Nederlandse letterkunde aan de Rijksuniversiteit te Gent en Prof. Dr. F. VAN MECHELEN, Minister van de Nederlandse Cultuur. Hun redevoeringen verschijnen binnenkort in een afzonderlijke brochure die onze leden gratis toegestuurd krijgen. Nogmaals van harte proficiat aan dh. en mevr. A. JANSSENS !

- Ons aktief medelid Ir. Alb.MARTENS uit De Pinte geeft al sedert 1969 het heel interessante tijdschriftje STAM MARTENS uit. Dat is een mededelingenblad over de families Martens en aanverwanten, maar ook niet-familieleden vinden er heel wat nuttige genealogische en historische gegevens over de streek in. Op dat tijdschrift, dat vier keer per jaar verschijnt, kan men zich abonneren door overschrijving van 70 F (per jaar) op P.R. 54.30.61 van A. MARTENS, Koersveldlaan 36, 9720 De Pinte.

- E.H. R. BERNAERT, lid van onze vereniging, heeft een lijvig en heel merkwaardig werk over de geschiedenis van Sint-Laureins geschreven. "Uit de kronieken van Sint-Laureins" verschijnt in 2 delen. Deel I (toponymie, beschrijving van

straten en wijken, bevolking, stambomen)
is er al en deel II (geschiedenis vóór
1900) komt in juli of augustus 1971 van
de pers. Beide delen samen kosten 300 F
en kunnen besteld worden door storting
van die som op P.R. 41.06.81 van Z.E.H.
R. BERNAERT, pastoor, Bassevelde-
's Gravenjansdijk.

- Kunstschilder Piet VAN DE WALLE
(lid van onze heemkundige kring) stelt
zijn werken ten toon in galerij "Sparbos"
Stationstraat 117 te Landegem -
iedere zaterdag en zondag van 10 tot 17 h.

+

+

+

P R O

- Het gemeentebestuur van Landegem vroeg aan onze heemkundige kring alle straten die nog geen naam hebben een passende naam te geven.
- Een talrijke delegatie van het Dron-gense Groencomité was op onze lente-wandeling (21 maart) aanwezig. Wij zijn heel gelukkig met die verbroede-ring in de strijd voor hetzelfde doel.
- De heren P.J. LUYPAERT (Landegem) en A. NAUDTS (Merendree) vragen in een schrijven aan de bevolking van Meren-dree en Landegem met hen een sterk groencomité op te richten. Een lof-waardig initiatief, waaraan, naar wij hopen, ook onze leden actief zullen meewerken vanaf het eerste uur.
- Tussen 1 januari en 1 juni 1971 werden in Landegem drie wandelingen georgani-seerd. Telkens was de jeugd veruit het talrijkst aanwezig. Een vingerwijzing !

+

+

+

C O N T R A

- De zaak van de Kale-bezoedeling is u via de dagbladen wellicht niet onbekend gebleven. De oorzaak ervan was misschien een ongelukje, maar waarom wachten met drastische maatregelen tot een Landegems raadslid er (gelukkig) de nodige ruchtbaarheid aan geeft? Er bestaat toch zoiets als een Watering ?

- De al eerder in deze aflevering aangeklaagde onverschilligheid van onze gemeentebesturen voor al wat naar natuurbescherming of -verkenning ruikt, stemt tot DIEP nadenken, al dient gezegd dat de Landegemse gemeenteraad besloten heeft de grootste vuilnisbelten in de gemeente te laten opruimen en daarmee reeds begonnen is.

- Merendree heeft natuurlijk verscheidene private parken, maar dat is nog geen reden om er al het andere groen grondig op te ruimen.

+

+

+

LEDENLIJST

(tot 4 juni 1971)

°° = erelid

° = steunend lid

- Z.E.H. F. Aerens, Dorp 1, 9854 Meigem
J. Andries, Poeldendries 28, 9840 Landegem
° L. Baeyens, Dorpstraat 44, 3215 Hauwaart
A. Bauwens, Kerkstraat 1, 9854 Meigem
Z.E.H. R. Bernaert, 's-Gravenjansdijk,
9968 Bassevelde
A. Bradt, Kerkstraat 36, 9840 Landegem
M. Carrette, Izegemstraat 9, 9807 Zeveren-
Deinze
H. Cassiman, Drongensteenweg 153, 9000
Gent
S. Claeys, Kerkwegel, 9840 Landegem
H. Cocquyt, Denedreef 25, 9840 Landegem
J. Cocquyt, Poeldendries 16, 9840 Landegem
Wed. Pr. Cocquyt, Kon. Leopold III-laan,
1030 Brussel
E.H. J. Colpaert, Keukeldamstraat 15,
8790 Waregem
°° J. Coppens, Dorp, 9840 Landegem
V. Coppens, Heiste, 9840 Landegem
J. Cornelis, Langemunt 25, 9850 Nevele
L. De Boever, Begijnhofstraat,
9842 Hansbeke
Graaf B. de Bousies-Borluut, Voordestraat,
9842 Hansbeke
G. De Brabander, Stationsstraat, 9840
Landegem
° J. De Buck, Damstraat 1, 9840 Landegem
° D. De Clercq, Langemunt 34, 9850 Nevele
M. De Clercq, Hofstraat 75, 9000 Gent
F. De Craene, Reijbroekstraat 4,
9842 Hansbeke

- O. De Crue, Gambrinusstraat 8, 9000 Gent
M. De Dapper, Motenstraat 8, 9802
Petegem-Deinze
S. De Jeyser, Graaf van Hoornestraat 2A,
9850 Nevele
Dr. H. De Ley, Kasteellaan 12, 9840
Landegem
H. De Meyer, Kerkstraat, 9840 Landegem
W. De Muer, Bierweg 37, 9880 Aalter
A. De Paepe, Kerkwegel, 9840 Landegem
A. De Pauw, Kerkwegel, 9840 Landegem
G. De Schutter, Pijkestraat 26, 9040
Oostakker
° Z.E.H. G. De Smet, Pastorij, 9542
Zonnegem
J. De Vliegheer, Molenstraat 32A,
9806 Vinkt
R. De Weirdt, Karmstraat, 9854 Meigem
E.H. J. De Witte, Heiveldstraat 143,
9110 St.-Amandsberg
M.-R. Dhaenens, Dorp 54, 9842 Hansbeke
W. Dhaenens, Reijbroekstraat, 9842
Hansbeke
D. Dhooge, Langemunt 58, 9850 Nevele
H. Dierick-De Boever, Kon. Leopold II-
laan 61, 9000 Gent
L. Friant, Halewijnstraat 27B, 9810
Drongen
Z.E.H. V. Gaublomme, Pastorij, 9803
Gottem
° E. Geiregat, C. Buyssestraat 32,
9850 Nevele
° Gemeentebestuur Lotenhulle
E. Gysseels, Heistestraat, 9840 Landegem
J. Goethals, Gaverstraat, 9288 Kalken
W. Haelvoet, Kerkstraat 17, 9854 Meigem
Dr. R. Haeserijn, Heiveldstraat, 9110
St.-Amandsberg
D. Hautekeete, Kerkstraat 22, 9854
Meigem
R. Herman, Rijnhovelaan 105, 9000 Gent

- G. Heynssens, Heistestraat 16, 9840
Landegem
- R. Hoofst, Stratem 16A, 9880 Aalter
- A. Huysse, Denedreef, 9840 Landegem
- A. Janssens, A.C.Vander Cruyssenstraat
60, 9850 Nevele
- E.Br. O. Joos, Heirweg Noord 217,
9710 Zwijnaarde
- I. Lambert, Heerdweg 15, 9806 Vinkt
- A. Ledeganck, Meibloemstraat 2,
9000 Gent
- R. Leenknecht, Reijbroekstraat 41,
9842 Hansbeke
- J. Luyssaert, Poeldendries 11, 9840
Landegem
- Ir. A. Martens, Koersveldlaan 36,
9720 De Pinte
- ° A. Martens, Stationsstraat 10, 9840
Landegem
- C. Martens, Wulfhoek 12, 9850 Nevele
Meisjesschool Landegem, Kerkstraat,
9840 Landegem
- A. Mestdagh, Beentjesstraat 9, 9857
Poesele
- ° Z.E.H. F. Michem, Heerdweg 13, 9806
Vinkt
- M. Michiels, Dorpstraat 1A, 9851
Vosselare
- O. Mortier, Kerrebroek, 9850 Nevele
- Ir. J. Moerman, Pr. J. Eeckhoutlaan 18,
9800 Deinze
- Kr. Mouton, Dorp, 9840 Landegem
- R. Mussche, Stationsstraat 98, 9840
Landegem
- R. Nottebaert, Karmstraat 8, 9851
Vosselare
- H. Panhuysen, Reijbroekstraat 13,
9842 Hansbeke
- A. Poppe, Nijverheidsstraat 58,
9110 St.-Amandsberg

W. Quintijn, Molenstraat 17, 9842 Hansbeke
 V. Ros, Denedreef 5A, 9840 Landegem
 A. Ryserhove, Kloosterstraat 54, 9890
 Knesselare
 L. Saver, C.Buyssestraat 18, 9850 Nevele
 G. Schaeck, Vosselarestaat 16, 9840
 Landegem
 A. Schelpe, Bovenstraat, 9840 Landegem
 A. Schelstraete, Spoorwegstraat 44,
 8201 St.-Michiels
 J. Scherpereel, Dorp, 9841 Merendree
 G. Schollier, Steendam 3, 9000 Gent
 L. Standaert, Stationsstraat 59, 9840
 Landegem
 Ir. L. Stockman, Brugstraat 103, 9880
 Aalter
 J. Taeldeman, Muizendale, 9840 Landegem
 Prof. Dr. R. Tavernier, Rysenbergstraat
 97, 9000 Gent
 E. T'Hooft, Stationsstraat, 9840 Landegem
 J. T'Hooft, Stationsstraat, 9840 Landegem
 E.H. K. Tieleman, Vosselarestaat, 9840
 Landegem
 Baron J. 't Kint de Roodenbeke, Kasteel
 Ooidonk, 9853 Bachte-
 Maria-Leerne
 R. Tondat, Peperstraat, 9900 Eeklo
 Univ. Fakulteiten St.-Ignatius, Sem.voor
 Germaanse Filologie,
 Prinsstraat 13,
 2000 Antwerpen
 °Prof. Dr. V.F. Vanacker, Gentstraat 163,
 9110 St.-Amandsberg
 O. Van Belle, Antwerpsesteenweg 256,
 9110 St.-Amandsberg
 A. Van Braeckel, Dries 2, 9854 Meigem
 G. Van Brussel, Hoge Weg 6, 2130
 Brasschaat
 J. Van de Castele, Rodenbachstraat 48,
 9110 St.Amandsberg

- M. Van de Keere, Molenstraat 7 1/2,
9842 Hansbeke
- °R. Van den Abeele, Kerkstraat 16, 9830
St.-Martens-Latem
- A. Van den Berghe, Dorpstraat 9, 9851
Vosselare
- F. Van den Berghe, Kaarderijstraat 65,
9000 Gent
- I. Van den Berghe, Wilde, 9840 Landegem
- R. Van der Eecken, Berg 3, 9854 Meigem
- R. Van der Vennet, Dorp 31, 9842 Hansbeke
- A. Van de Sompel, Reijbroekstraat 22,
9842 Hansbeke
- A. Van de Velde, Stationsstraat 33,
9840 Landegem
- E. Van de Velde, Lijkstraat 7,
9854 Meigem
- J. Vandevelde, Stationsstraat 113,
9840 Landegem
- C. Van de Voorde, Borluutlaan 10, 9842
Hansbeke
- °P. Van de Walle, Stationsstraat 117,
9840 Landegem
- R. Van de Walle, Stationsstraat, 9840
Landegem
- G. Van Herreweghen, Dr. Spaestraat 14,
9000 Gent
- A. Van Hese, Koggestraat 12, 9000 Gent
- °°Dr. F. Van Kerckhove, Stationsstraat,
9840 Landegem
- A. Van Nevel, Spoele 3, 9854 Meigem
- J. Van Severen, Kerkwegel 7, 9840
Landegem
- M. Van Severen, Vosselarestreet 12,
9840 Landegem
- A. Van Speybroeck, Heiste, 9840 Landegem
- °M. Van Tornhout, Heirenthoeke, 9840
Landegem
- C. Verbeke, Stationsstraat 140, 9840
Landegem

+A. Verhoustraete, Lostraat 30, 9880
Aalter
E.H. G. Vermeulen, Don Bosco-College,
Grote Steenweg 31,
9710 Zwijnaarde
L. Verpoest, Dorpsstraat 3, 9851
Vosselare
°°Dr. J. Wannyn, Graaf van Hoornestraat 3,
9850 Nevele

+

+

+

HEEMKUNDIGE KRING "HET LAND VAN NEVELE"

- Voorzitter : J. LUYSSAERT
Poeldendries 11
9840 Landegem
- Ondervoorzitter : L. VERPOEST
Dorpstraat 3
9851 Vosselare
- Sekretaris-
Peningmeester : G. SCHAECK
Vosselarestraat 16
9840 Landegem
P.R. 62.79.81
- Archivaris : J. VANDEVELDE
Stationstraat 113
9840 Landegem
- Redactie-
sekretaris : J. TAELEMAN
Muizendale
9840 Landegem
- Bestuursleden : A. BAUWENS
Kerkstraat 1
9854 Meigem
- A. JANSSENS
A.C.Vandercruyssen-
straat
9850 Nevele
- R. LEENKNECHT
Rijbroekstraat
9842 Hansbeke
- J. SCHERPEREEL
Dorp
9841 Merendree
- Verantwoordelijke uitgever : J. TAELEMAN
Muizendale
9840 Landegem